

Dušan Macura

Za vse čase spremenjena podoba športa

Človeški rod je, po svoji dodani naravi, pogreznjen v zločinska dejanja¹. Svoje zločine nad naravo, drugimi živimi bitji in še zlasti nad pripadniki lastnega rodu, upravičuje »z dobrimi nameni«. V tem smislu, vsako zločinsko dejanje ter vsak zločinec sodi v reprezentativno kvoto človeštva in nikakor ne v ekscesno izjemo. Daljinsko, salonsko, postavljaško obsojanje takih dejanj, je namenjeno pritegnitvi koristljubne pozornosti in odrekanju sokrivde.

Šport kot poslednjo oazo (kakršne takšne) človečnosti², je, po komercializaciji, politizaciji in skrbništvu za »čistost«, doletela še militarizacija. Zmerni statusni parazitizem na račun športa, se je obdal s invazivnim zajedavstvom, kar ogroža ne le športne vrline in vrednote, temveč tudi samoobnovo izvornih prvin športne sfere. Glede na to, da so družbeno koristne in nena-domestljive značilnosti in lastnosti športa splošno poznane, na tem mestu izpostavljamo najbolj žlahtno obnem pa najmanj opazno³ kategorijo, brez katere skupnost ne bi obstala. To je ponos. Ponos je edino (kompleksno) čustveno stanje, ki človeka tako prevzame, da izključuje zavist in škodoželjnost. In glej, vse mednarodne športne organizacije so (če katera ni, se ji globoko klanjam in opravičujem), kot eden, čez noč, brez postopka in poizvedovanja, poteptale ponos, dostojanstvo in samospoštovanje ruskih športnikov.

S tem dejanjem je za vselej oskrunjena miroljubna doktrina športa. Namesto, da bi te organizacije, v hipu, spontano, z visoko a trezno stopnjo alarmantnosti, pozvale vso športno in splošno civilno družbeno javnost, da vsi v en glas zahtevajo takojšnjo prekinitev česarkoli, kar ima za posledico stradanje, nasilje in zločine, so ultimativno diskvalificirale celotno športno sfero največje države sveta, ne upoštevajoč, da je tako ravnanje kontraproduktivno; da se s tem hermetično zapira še civilno družbeni kanal miroljubnosti. Na vprašanje, kdo je kriv (kaj, kdaj, zakaj začel itd.), ki se nanaša na tako nevarno situacijo, se ne bi smeli postavljati, preuranjeni, medijsko podtaknjeni, odgovori.

V civilizirani, demokratični, pravni ureditvi se kogarkoli sme imenovati »zločinec«, šele po izpeljanem (kakršnemkoli, četudi neustreznem) postopku, ki vključuje možnost, da svojo izjavo poda tudi (do izreka po zaključenem postopku) domnevni zločinec. V nasprotnem gre za tako hudo odstopanje od temeljne pravne norme, da je s tem pravni red diskvalificiran, ravnanje na tej podlagi pa ne more biti kaj drugega ko linč »grešnega kozla«, skupaj z izobčenjem njegove »črede«⁴. Sicer je zločinec brez tveganja določljiv le v enkratnem izoliranem dejanju na relaciji izvajalec zla – žrtev. V primeru, ko je taka relacija kom-

pleksna, verižna in prepletena (kot na primer v vojni), so vsi udeleženci hkrati in žrtve in zločinci, ne glede na to kdo, zakaj in kdaj je prvi začel.

To je eden od glavnih razlogov za nujnost postopka, ki namenjen prav tem vprašanjem. Če postopka ni, odločajo mediji⁵, katerih sužnji so novinarji, uredniki mesarski profesionalci, lastniki pa kapitalski podložniki, njih »resnica« pa v službi kapitalskih vampirjev. Zato je podpora katerikoli strani v spopadu, brez temeljitega vpogleda v vse potrebne okoliščine in treznega razmisleka, neodgovorno, tvegano in škodljivo dejanje. Taka opredelitev v vsakem primeru pogloblja spopade, kar pomeni, povečevanje zločinskih dejanj, krepitev maščevalnost ter stimuliranje samouničevalnih nagnjenj človeka kot posebnega bitja.

Edino humano, civilizirano, miroljubno, življenju naklonjeno, športu primerno ravnanje, brez postopka in predhodnega poglobljanja, je poziv (zahteva, ultimat ali karkoli in vse po vrsti) takojšnji prekinitvi spopada (agresije oziroma česarkoli kar ima za posledico zločine), pri čemer je poziv bolj učinkovit, če dopušča »nadaljevanje vojne z drugimi sredstvi«⁶, da omogoča časten umik, kakor pa, če terjza zadušitev spopada.

Do dejanskih krivcev se v neugotovljivih razmerah pride po poti ugotavljanja 1. kdo bi take razmere lahko preprečil, pa ni; 2. komu vse in najbolj take razmere koristijo; 3. komu take razmere pridejo prav, za odvratanje pozornosti od lastnih težav takega obsega; vse skupaj v kontekstu neizogibnih filogenetskih tirnic, ki so zaradi neugodnosti kot »usoda«⁷ spregledane.

Razlika med »zahodnim«⁸ in »vzhodnim«⁹ tipom demokracije, je edino v postopku doseganja enoumja. Vsaka oblast mora in poskuša ravnati totalitetno (poskušati vzpostaviti nadzor in obvladovati vse, čeprav to ni možno), posledica tega pa je monocentrična nagnjenost.

Monocentričnost pa je podobna rastlinski monokulturi, ki osiromaši prst in s tem ojalovi organsko krajino. Za obstojnost v nepredvidljivih razmerah, je primerna edino pestrost in raznovrstnost, ki še zmore vzpostavljati in intervalno ohranjati ravnovesje. Temeljno načelo lovljenja ravnovesja je tekmovalnost, inštrument za katerega neoporečnost najbolj verodostojno skrbi šport. Ta verodostojnost je s postavljanjem športa na eno izmed vojskujočih se strani, porušena. Šport je bil merilo vseh tekmovalnih vrednosti in nadomestilo nedopustnih oblik tekmovalnosti. Tekmovalnost je osrednji univerzalni princip sobivanja. Zaradi tega ima tekmovalna kultura, kot produkt športa, nenadomestljiv pomen.

V naravnih pogojih življenja je to boj za preživetje in mesto na prehranjevalni verigi, v človeški družbi pa gromozanski sistem sprenevedanja, prirejanja in ponarejanja naravnih danosti, s katerim se človek izmika krutostim narave, ki je pravična, a upošteva vse vrste življenja. Človek bi rad da narava služi samo njemu in pri tej zahtevi nima mere. Zasilno in, od odprave fizičnega dela, edino tako merilo je šport, ki človekove osebne in skupinske potrebe, spravlja na raven zmogljivosti in s tem, na doživljajski ravni brzda človekovo nenasitnost.

Dogodki, ki smo jim priča od februarja letos naprej, v taki meri nepopravljivo posegajo

v svetovni red, da se niti slučajno ne morejo pripisati eni osebi, niti eni državi, temveč človeštvu v celoti. Najslabše znamenje za »jutrišnji«¹⁰ svet, bo če se bodo vsi obnašali kot da se ni zgodilo nič. Nekoliko manj slabo znamenje a navidezno bolj grozljivo bo krvoprolitje, ki sledi, kajti taki spodrsiljaji centrov moči in astronomska sredstva usmerjena v oboroževanje, ne morejo ostati brez posledic. Človek še ničesar ni »ustvaril«, ne da bi to tudi uporabil. Vse kaže, da je preobsežno enoumje, značilno za »zahod«, znamenje zatona nevzdržne nenasitnosti, ki je posledica okupacijske identitete, za katere uveljavitev, po globalizaciji, ni več prostora.

Čemu je šport bilo treba riniti v obetajoče se kataklizmično žrelo? Ali so športni baroni imeli mandat športnikov za tako ravnanje? Kako bodo ruskim športnikom pogledali v oči? Kaj jim bodo odgovorili na mnoga vprašanja, ki jih zaradi ranjenega ponosa ne bodo zastavljali (jih pa bodo post festum do obisti premlevali mrhovinarski mediji in ključali vest)? Kako bodo prenašali molk izobčenih kolegov? Kako? Zlahka, saj je vprašanje ali je njihova vest še funkcionalna (potem, ko so, iz kakršnihkoli razlogov, morali sprejeti tak, nezaslišan ukrep), sramotno, športu škodljivo ravnanje pa bodo razglasili za dejanje družbene solidarnosti.

Potem, ko je šport militariziran, ni več ovir za krepitev občupnega aktivizma in zagon športne politične fronte. Potrebna je nova managerska struktura po meri športa, ki bo znova zgradila miroljubno podobo športa kot pribežališča ostankov normalnosti.

¹⁰od kanibalizma in obredov pulenja srca, sekanja glav, natikanja na kol, sežiganja na grmadi itd. mučenja živali; če je taka krutost nekoč bila posledica hudega stradanja in preživitvene stiske, kaj je današnji vzrok, v času izobilja; pri vsem skupaj sta najbolj zavrženi: manijakalnost (izživljanje nad nemočno žrtvijo, kar se po navadi dogaja med štirimi stenami) in trojni nagon (nesorazmerna premoč, kar se na široko prakticira povsod, razen v športu);

²izenačenost pogojev (enako število igralcev v ekipah itd.); ponos, občestvo, vznesenost in podobna čustvena stanja, kot podlaga doživljajske kakovosti življenja;

³kot dodatno posebnost naj omenimo, da so navijaške skupine, populacijske tvorbe s poudarjeno potrebo po izražanju ponosa, ki se šele po trčenju z nasprotnimi sledilci ponosa, sprevrže v agresivnost;

⁴premočnem in prevelikem se ne grozi, temveč prosi za usmiljenje in trka na vest, kajti svetu vlada sila (vojaška, medijska, kapitalna...);

⁵več o medijih v [dusanmacurablog](http://dusanmacurablog.com) (Hiperioza);

⁶dandanes je toliko priložnosti za neoboroženo vojskovanje, da slednje tudi po kapitalski moči presegajo oboroževalne fondne.

Dušan Macura
dusan.macura@ena-a.net